

Тактика особистої охорони на війні. Приватні військові компанії. Записки офіцера спецназу

У найближчому майбутньому весь світ дізнається про те, що всі перевороти, всі локальні конфлікти відбуваються саме із застосуванням «шукачів пригод», найманців, «диких гусей» або «ПВК» під «чуйним» керівництвом державних спеціальних служб.

Усі передові держави світу вже забезпечені приватними військовими фірмами, тільки вони мають різні найменування, різний статус, різні повноваження і різний ресурс. Цими напівцивільними підрозділами легше прикриватися у випадках якихось «розборок» або глобальних форс мажорних обставин. Ці компанії не несуть такої відповідальності в міжнародному правовому відношенні, як несуть військовослужбовці, наприклад, певної країни, роду військ і військової частини. Своєю чергою найманці «контрактери», так само, не несуть моральної, людської, душевної відповідальності за ті дії, які вони вчиняють у чужій країні, бо ця країна не є для них Батьківщиною, їм просто за це платять хороші гроші, і вони вважають, «що після мене хоч потоп»!

Тому коли ми бачимо, що відбувається маленький локальний не масштабний конфлікт, потрібно розуміти, що за ним стоїть дуже великий глобальний «керівник» і дрібні інтереси населення під час цих глобальних подій враховуватися, на жаль, не будуть.

Сергій Гуліверов

ТАКТИКА
ОСОБИСТОЇ ОХОРОНИ
НА ВІЙНІ

ПРИВАТНІ ВІЙСЬКОВІ КОМПАНІЇ

ЗАПИСКИ
ОФІЦЕРА
СПЕЦНАЗУ

Видавництво
«К Н Т»
Київ – 2023

Гуліверов С.

Т 15 Тактика особистої охорони на війні. Приватні військові компанії. Записки офіцера спецназу / С. Гуліверов. — Київ: Вид. «КНТ», 2023. — 242 с.

ISBN 978-966-373-988-5

У найближчому майбутньому весь світ дізнається про те, що всі перевороты, всі локальні конфлікти відбуваються саме із застосуванням «шукачів пригод», найманців, «диких гусей» або «ПВК» під «чуйним» керівництвом державних спеціальних служб. Усі передові держави світу вже забезпечені приватними військовими фірмами, тільки вони мають різні найменування, різний статус, різні повноваження і різний ресурс. Цими напівцивільними підрозділами легше прикриватися у випадках якихось «розборок» або глобальних форс мажорних обставин. Ці компанії не несуть такої відповідальності в міжнародному правовому відношенні, як несуть військовослужбовці, наприклад, певної країни, роду військ і військової частини. Своєю чергою найманці «контрактери», так само, не несуть моральної, людської, душевної відповідальності за ті дії, які вони вчиняють у чужій країні, бо ця країна не є для них Батьківщиною, їм просто за це платять хороші гроші, і вони вважають, «що після мене хоч потоп»!

Тому коли ми бачимо, що відбувається маленький локальний не масштабний конфлікт, потрібно розуміти, що за ним стоїть дуже великий глобальний «керівник» і дрібні інтереси населення під час цих глобальних подій враховуватися, на жаль, не будуть.

Зміст

Вступ	4
Що таке приватні військові компанії “ПВК” і як вони працюють	5
Підготовка будинку — на що варто звернути увагу	27
Аеропорт і місце зустрічі.....	31
Приїзд і адаптація на місці	34
Дисципліна — мати порядку	39
Хто наші вороги, або ази тактики	56
Що таке інформація, де її брати і як нею користуватися користуватися?	74
Збір інформації керівником особистої безпеки в умовах воєнного часу.....	104
Основна дія охорони це спостереження з подальшими висновками	127
Рукопашний бій	141
Ножі та їх застосування.....	175
Первинна тактика охорони на війні — ази	212
Підготовка воєнізованої особистої охорони на полігоні	235

Вступ

Хочеш вижити на війні — будь Воїном!*

Зараз у світі відбувається багато локальних конфліктів. Тактика війни за багато років трансформується все в нові й нові сутички та гібридні війни. Дедалі витонченішими стають методи позбавлення людей найдорожчого, що у них є, людського життя. Усім людям, які думають, що війни і конфлікти закінчаться в найближчому майбутньому, хочу сказати відразу, що вони не закінчаться ніколи. Вони трансформуватимуться, змінюватимуть назви і матимуть багатодонну тактичну систему, але сутність залишатиметься незмінною, це сутність війни і військових дій. Де політичні дії та бездіяльність перетікають із державних кабінетів на вулиці, міста та простори. Де шляхом вбивства людини людиною, держава і її трудівники політики намагаються вирішити багато питань, які вигідні їм зараз і тут. З історії, “яка нас нічому не вчить”, можна чітко простежити через що воювали багато країн і народів між собою. І ці причини досі незмінні, просто ми з преси отримуємо інформацію про конфлікт, що відбувається, в тому розрізі подій, який комусь вигідний. Кінцевими причинами глобальних воєн були, є і будуть основні компоненти, це територія, ресурси і фінансові потоки. Це три кити, на яких стоїть війна та її “родичі” локальні конфлікти. Я хотів би у своїй книжці застерегти “шукачів пригод”, а також розповісти й ознайомити своїх читачів із тактикою особистої охорони та діями під час воєнних конфліктів. Вона значно відрізняється від цивільної тактики особистої охорони в мирний час. Якщо моя книга допоможе зберегти хоч одне людське життя солдата, офіцера, фахівця або простої людини — шукача пригод, який опинився в потрібному місці в непотрібний час, значить, її написано не даремно, і мої зусилля не минуть даремно. Бажаю всім воїнам перемоги, всім захисникам удачі, а всім матерям дочекатися своїх рідних додому.

***На всі запитання, які життя поставило
перед тобою, ти маєш відповісти сам***

---

* Усі цитати в книзі взяті зі стародавнього статуту воїна.

Що таке приватні військові компанії “ПВК” і як вони працюють

Воїн, який забув батька і матір, буде забутий і сам.

У сучасних міжнародних миротворчих операціях і міждержавних військових конфліктах, приватні військові компанії (РМС-private military companies) є практично рівноправними правовими суб'єктами поряд з іншими родами та видами збройних сил. Це з одного боку, з іншого боку ПВК мають обмежений доступ до певних ресурсів. Є плюси і мінуси їхнього задіяння. Позитивним моментом залишається мобільність, поповнюваність людського ресурсу, незаангажованість, висока оплата. Мінуси: немає глибини побудови структури. Це ті моменти, які працюють у державній системі. Навчальні підрозділи, тилові установи, система об'єктів з їхньою інфраструктурою ну і головне це соціального пакету немає як такого. Велика зарплата тут і зараз, а завтра хай буде що буде. Але як ми бачимо це і є головна складова. І ще один мінус, відсутність моральної складової.

Військовій приватній компанії або зрозуміліше кажучи — охоронній фірмі, платять гроші за кінцевий результат, а приватник уже думає, як за ці гроші зробити роботу, щоб залишитися з вигодою і при своїх інтересах.

Які основні завдання ПВК? Це охорона військових об'єктів, військовослужбовців високого рангу, цивільних менеджерів, які мають свої інтереси на території, де тривають воєнні дії, охорона родовищ із корисними копалинами, охорона робочого персоналу на цих територіях. Супровід цінних вантажів. Це більш простий список, яким займається ПВК. Є список із конкретнішими завданнями, але він перестає межувати із законами тих країн, на території яких знаходяться такі військові формування, що мають статут, форму, зброю тощо. Про що я говорю в конкретних завданнях, про те, що там усе глибше й жорсткіше, усе йде в чорну готівку і жодних офіційних нотаріальних домовленостей не ведеться. Палиця з двома кінцями. Але, як ми бачимо, дехто вміє робити гроші, дехто — заробляти, дехто — відбирати зароблене, тому з'являються і затребувані ті люди, які супроводжують,

охороняють і захищають у різних умовах, зокрема й на територіях, схильних до воєнних конфліктів.

Згідно з висновками американських експертів, а вони все ж таки є основоположниками сучасних ПВК тому що це наслідки капіталістичного виду діяльності держави. Корпорації військового типу з часом набуватимуть дедалі більшої ролі у війні. Це вже видно зараз з досвіду воєн у Югославії, Іраку, Афганістані, Лівії, Грузії, Україні, Сирії тощо. Ці компанії беруть вже сьогодні на себе все більше функцій армії і поліції. Стоїть питання, хто дає їм ці функції і хто оплачує цю “дію”? Це інше питання і відповіді в цій книзі ви не знайдете.

У глобальному світовому масштабі все це почалося під час воєн на території колишньої Югославії (1991-95 у Хорватії, 1992-95 у Боснії та Герцеговині, 1998-99 р. у Косові, і 2000-2001 у регіонах Південної Сербії та Західної Македонії).

Американський уряд, який змусив у лютому 1994 року у Вашингтоні підписати президента боснійських мусульман Алію Ізетбеговича і президента Хорватії Франьо Туджмана договір про припинення бойових дій між хорватами і мусульманами в Боснії і Герцеговині (війна 1993-94 років), а також змусив їх підписати і військовий союз проти сербів. Втілення в життя цього договору американський уряд довірив якраз для цього і створеній компанії МПРІ — “ПВК”. Ця компанія збрала кілька десятків високопоставлених американських офіцерів у відставці, які й зайнялися підготовкою вищої ланки армій Хорватії та Боснії, як зрештою, і встановленням оперативного зв'язку штабів цих армій з командуванням НАТО. Успішні наступальні операції, проведені хорватськими і боснійськими військами весною-восени 1995 р. проти сербів у Хорватії та Боснії і Герцеговини, є в чималому ступені заслугою МПРІ. Тож не дивно, що ця компанія продовжила свою роботу з так званою Визвольною Армією Косово (албанською УЧК) у 1998-99 роках в Албанії, а показовою є і поява МПРІ у 2000-2001 роках у Македонії.

Після війни новим полем діяльності для приватних військових компаній стало розмінування на території колишньої Югославії, на яке в другій половині дев'яностих років, і на початку цього тисячоліття різні міжнародні організації (передусім комітети ООН з питань біженців

(UNHCR) і розвитку (UNDP), Євроспільнота (EU) і Світовий банк (World bank), Міжнародний фонд довіри (International trust Found), уряди США, Німеччини, Японії, Швеції, Великої Британії, Франції і деяких інших країн виділяли десятки і сотні мільйонів доларів.

Крім розмінування, ПВК взяли участь у роботі міжнародних поліцейських місій у Боснії та Герцеговині (International Task Police Force у 1996-2004 роках) і в Косово та Метохії (Police of UNMIK у 1999-2005 роках). Тут велику роль зіграла американська компанія "ДінКорп", яка здійснювала набір особового складу для американського контингенту міжнародних поліцейських місій. А також брала участь у перевірках роботи персоналу цих місій. Інша американська компанія, що з'явилася на території колишньої Югославії, — Kellogg Brown & Root (KBR), яка була частиною Halliburton (у чиєму управлінні брав участь Дік Чейні!). Зайнялася вже освоєною нею на той час роботою з постачання і тилового забезпечення, працевлаштовуючи десятки тисяч людей. З 2003 року ця ж компанія взяла на себе повністю все тилове постачання регулярних частин, у їдальнях, магазинах, аеропортах тощо в Республіці Ірак. З одного боку це зменшення бюджету армії, або завуальоване зменшення. Тому що до контракту набиралися люди з інших країн Індія, Пакистан, Киргизія, Фіджі, Гурхі і їм виплачували за мірками Америки мізерні гроші, але й послуги, що надавалися, були на різному рівні. Війна в Афганістані (з 2001 року) та Іраку (з 2003 року) сприяла зростанню кількості таких компаній, які одержували контракти, як безпосередньо від міністерств і відомств урядів США і Великобританії (Department of State, U.S. Agency for International Development, Department of Defence), різних управлінь армії США (Army Corp of Engineers, Logistics Civil Augmentation Program, світової організації охорони здоров'я (World Health Organization). Так само від нових урядів Афганістану та Іраку, і від різних західних компаній, які займалися різними видами діяльності, але, перш за все, в галузях навчання військовій справі різних фахівців, а також нафтовидобутку, транспорту, енергетики та водопостачання тощо. Крім цього великі компанії нерідко вдавалися до використання послуг інших таких самих фірм на підрядній

основі. Така практика нерідко призводить до конфліктів між приватними компаніями, особливо тими, які беруть глобальну участь у сфері політики. Цю сферу роботи ПВК проводять під жорстким і щільним контролем західних спецслужб, насамперед американських і британських. Дозвільна сертифікована система у сфері отримання компаніями дозволів на роботу повністю залежна від цих спецслужб і, відповідно, від політики, яку вони проводять. За великим рахунком це природно, оскільки самостійно ці компанії протистояти добре озброєному супротивнику не можуть і, як правило, заздалегідь заручаються підтримкою армійських частин, насамперед сил спецпризначенців. Цьому сприяє і те, що ці компанії перевагу при працевлаштуванні надають ветеранам сил спеціального призначення, а нерідко в них працюють і діючі військовослужбовці цих сил, які спеціально для цього беруть відпустки. Останнє й не дивно, знаючи те, що в таких компаніях військовослужбовці отримують від 200 до тисячі (інколи й більше) доларів на день, тоді як в армії США солдати й сержанти отримують від 1000 до 4000 доларів в місяць.

З історії недавніх американських військових дій чітко простежується лінія поведінки державних служб. В Іраку це командування “Коаліційних військ”, а в Афганістані це командування НАТО перший час поповнюють свої лави персоналом, передусім із числа громадян тих країн, які брали участь у цих війнах. Утім, пізніше критерії було послаблено, тим паче, що громадян ПАР із числа військовослужбовців армії та поліції набирали в такій кількості, що президентська гвардія ПАР позбулася чи не половини свого складу. Природно фахівцями вони стали за часів “апартеїду”, що не забарилося викликати скандал. Коли 28 січня під час вибуху автомобіля-бомби перед готелем у Багдаді загинув один, а поранений інший працівник британської компанії “Erinys Iraq Limited com”, з’ясувалося, що загиблий Франкос Стрідом був військовослужбовцем Коевот (загону спецпризначенців ПАР у Намібії, а його поранений колега Дін Гоус був колишнім співробітником таємної поліції ПАР Влакплас (Vlakplaas). Утім, показали себе південноафриканці добре, і тому, незважаючи на газетний галас, наймати їх продовжували, що було

неабиякою справою, адже громадянам інших держав, які начебто й брали участь в операції “Iraqi Freedom”, у прийомі відмовляли. А кому висувати претензії? Це ж не Америка чи Британія набирає людей, це “Приватна охоронна компанія”, запрошує до своїх лав співробітників на посаду охоронця або охоронця. Ніяких військових доручень, охорона будівлі з питною водою — так все відбувається тільки на папері. А зброя, запитаете ви, він зі зброєю на якій підставі перебуває? Зброя у таких компаній може бути не великокаліберна і для захисту своїх співробітників, а не для нападу. А на війні, де не працює інститут закону будь-якої інстанції, можна все, навіть те, що биває.

Але щодо претензій ПАР, “Eginys” частково був і південноафриканською фірмою, хоча взагалі то зареєстрована вона була на Віргінських островах, компанія Meteoric Tactical Solutions, що була повністю південноафриканською. Вона змогла отримати там контракт, хоча південноафриканський уряд відкрито виступив проти війни в Іраку. Щоб подати на когось до суду, його потрібно спочатку знайти. Абсолютно правильно потрібно розуміти, якщо йдеться про ПВК, то вони жодного стосунку, іноді, не мають до офіційних урядів і країн. Все ж таки в західних країнах до приватного майна ставляться більш шанобливо, це податки держави. Але й, на жаль, це теж є своєрідним відмиванням грошей на високому державному рівні, шляхом запровадження отримання ліцензії, сертифіката чи диплома. Ким би ти не був, а диплом чи сертифікат має бути тільки англійського чи американського зразка. Отже, всі в темі, всі ПВК мають право прийняти на роботу бійця тільки з таким сертифікатом, кругова порука на міждержавному рівні. У слов'янських країнах поняття ПВК під собою має на увазі трохи або набагато інше поняття. Воно теж на державному рівні з частково відставними військовими, частково в “запасі”, але повністю підконтрольне державним структурам. Яким чином? Це фінансування, кадрове забезпечення, видача інформації та постановка конкретних завдань. Усе відбувається неофіційно, але сильно пересічено з офіційними структурами. Якщо порівнювати західні ПВК і східні, то відмінності залишаються в одному: на заході це великий бізнес, на сході — це більшою мірою політичні інтереси з хорошим фінансуванням. Звідси і

відмінності в контролі. На Заході це призупинення або блокування чинної ліцензії, на Сході зміна режиму влади або припинення фінансування.

Досить популярним у військових компаній було залучення до роботи і ветеранів французького іноземного легіону, хоча в Іраку їм доводилося зазнавати певних труднощів у працевлаштуванні, через відому політику Франції. Проте одна французька компанія Groupe EHS навіть змогла увійти на цей ринок, використовуючи насамперед колишніх легіонерів. Франція не брала участі як і Німеччина в Іракській коаліції. Тому все дуже просто, немає ліцензії, яку має видати Англія та Америка.

Американська компанія Blackwater 2004 року здійснила вербування близько 50 ветеранів збройних сил Чилі, що знову ж таки викликало звинувачення деяких правозахисників (які зробили з боротьби за права людини вигідний “бізнес”), оскільки ці ветерани стали професіоналами, звісно ж, за Піночета. Схожі звинувачення на сторінках деяких видань викликало і періодичне наймання британською компанією Hart Group у 2003-2005 роках груп по 10-15 осіб із числа ветеранів збройних сил Республіки Сербської. Оскільки ці ветерани були учасниками війни 1991-95 рр., то, природно, деякі журналісти стали пов’язувати їх із воєнними злочинами часів тієї війни, хоча за такою логікою, будь-який тамтешній серб мав би бути пов’язаний із цими злочинами. Утім, компанія Hart Group, Ltd. Здійснювала набір через організації, які займалися розмінуванням, і насамперед до Іраку вирушили сапери. Щоправда, як потім з’ясувалося, для охорони інженерів-будівельників, які займалися відновленням енергетичної системи Іраку.

Взагалі то подібні звинувачення різних журналістів були добре оплаченими акціями. Те, що такий персонал набирався в країнах, умовно кажучи, з “мілітаристською” традицією, цілком закономірно, тому що найцінніший досвід будь-якої професії досягається на практиці, а в даній сфері охоронної діяльності, найкращий досвід досягається в бойових умовах.

Через це керівництво різних компаній проводило експерименти з набору персоналу і в інших країнах, і так компанією Erinys Iraq Limited навесні 2004 року було найнято

групу з 30 православних співробітників, росіян, українців, югославів, болгар і грузинів. І треба зізнатися, нашим українським хлопцям, які ховаються від посольських співробітників, було не легко в цій приватній військовій компанії. Якщо говорити простими словами, а не поняттями “завербували і найняли” іноді все звучить набагато простіше. Приклад. Зі спеціального підрозділу у будь-якій країні звільняється співробітник, який шукає роботу на різних інтернет-сайтах. Знаходить і приїжджає на нове місце роботи в іншу країну, до того ж на власний страх і ризик зі 100 доларами в кишені, нормально себе показує і рекомендує інших своїх колег. Тоді його роботодавець каже, слухай друже — ми готові взяти ще таких хлопців як ти. Він сурмить на всі гудки, і за кілька місяців, незнаючи англійську мову, починають збиратися колишні колеги, які вже сьорбнули військової або поліцейської юшки з кримінальною обстановкою не гірше, ніж у місцях із військовими діями, і готові за цю зарплату “гризти землю”.

За кілька років з 2006 року і місцеві арабські керівники створили свої аналогічні військові охоронні компанії. Такі як, наприклад, Baghdad Fire & Security (Ірак), Dehdari General Trading & Contracting Est. (Кувейт), Unity Resources Group (Middle East) LLC (Дубай), або створювали спільні із західними компаніями фірми, як, наприклад, Diligence Middle East, створену як філія американської Diligence LLC. Першими з’явилися курдські військові компанії, це народність, яка мешкає на півночі Іраку, і за допомогою цієї народності Американці хотіли розіграти свою карту. Втім, довіри до арабів ті ж самі американці з ходом війни відчували все менше і менше. Але й іншим “не своїм” категоріям кандидатів намагалися не довіряти. Насамперед працевлаштовували, як правило, ветеранів американського спецназу, Англійського та Австралійського. Найбільш багаточисельна кількість військовослужбовців у коаліції. Наприклад ветеранів австралійського спецназу, задіяли часто в небезпечній справі — проводці конвоїв дорогою Багдад-Амман. При цьому всупереч розхожій думці ці компанії людей беруть, у чому, ймовірно, відіграє роль дорожнеча страховки (від 100 000 доларів і більше) і, відповідно, впливу агентів страхових компаній, які за

порушень безпеки можуть відмовити у виплаті страховки, що тягне за собою судовий процес і атаку адвокатів, які у деяких відношеннях є не менш небезпечними, ніж моджахеди. Тому при зростанні небезпеки компанії згортають свою діяльність на небезпечних ділянках. Так, компанія “Armor Group”, втративши до десятка людей убитими і пораненими в районі Мосула влітку 2004 року, вважала за краще призупинити роботу в цьому регіоні. Тому що громадяни їхньої країни працюють офіційно і платять податки, і тут їм доводиться рахувати доходи і витрати.

Самі потреби цих компаній у цій галузі не настільки великі. Так в Іраку загальна кількість іноземних співробітників становила близько 20 000, хоча цифра відносно велика, але кількість ветеранів того ж американського спецназу набагато більша, тим більше що в останні кілька років цей спецназ постійно бере участь у бойових діях. Щоправда, американське командування, зіткнувшись з відтоком особового складу зі спецназу, стало всіляко обмежувати звільнення до закінчення контракту. Однак, сама робота охоронцем навіть у подібних умовах не настільки складна, як військова служба, і тому не слід забувати і ветеранів повітрянодесантних, повітряно — штурмових, розвідувальних частин, частин морської піхоти, та й інших частин і підрозділів американської армії та міліції, зокрема, старших вікових категорій. Через велику кількість своїх кандидатів, американські компанії неохоче набирають іноземців. І тому всі інші намагаються працевлаштуватися в британських компаніях, що мають менші людські ресурси. Утім, і британці мобілізації в цій галузі не оголошували і хоча деякі з компаній цього роду, (британські Armor Group, Control Risk, Olive Security американська Kroll) відкрили свої представництва в Москві і в Ташкенті (американська Blackwater), ці представництва найманням людей займатися не стали, хоча охочих було більш ніж достатньо (особливо з числа керівників різних компаній).

Як правило, нині приватні військові компанії використовують персонал таким чином. У країнах роботи наймають особовий склад за допомогою вже наявних структур безпеки. Головну увагу при наборі приділяють місцевим керівникам того чи іншого рівня, з метою всілякого

полегшення діяльності компаній. З огляду на це та сама компанія Eginys (мала 2004 року 15 000 місцевих охоронців-курдів і арабів) провела найм місцевого персоналу через збройні структури Джелала Талабані в Курдистані та Ахмеда Чалабі в арабській частині Іраку, заради забезпечення охорони нафтових полів і нафтопроводів. Може, вона б і не хотіла набирати арабів, але ситуація після 2006 року настільки змінилася, що вже було неможливо не брати місцевих до себе в компанію, ти просто не отримував ліцензію, якщо недостатня кількість місцевих жителів у тебе в компанії. Особливої уваги якості особистого складу не надають, оскільки такому персоналу дають завдання з охорони об’єктів, а також патрулювання районів компактного проживання іноземців. Заробітні плати цієї категорії (згідно із західною термінологією static guard) становлять від 250 до 500 доларів на місяць. Більш підготовлену частину місцевого персоналу використовують для завдань із супроводу та особистої охорони (згідно із західною термінологією PSD-patrol security defence), а також навчання місцевого персоналу (Training team), однак для менш відповідальних доручень. В останньому випадку зарплати підвищуються в 1,5-2, а то і в 3-4 рази. Крім цього, як static guard використовують англомовний персонал із Філіппін, Фіджі, Непалу та інших “відсталих” (з точки зору західних менеджерів) країн, і тут зарплати можуть сягати 2,5-3 тисяч доларів.

Для роботи в PSD групах, а тим паче особистій (VIP) охороні (це визначається рівнем допуску на об’єкти, що вказується на посвідченнях, які видають, — перепустках, бейджах, Ірак-Вайд), залучають західний персонал з оплатою від 8-9 тисяч доларів і вище. В Іраку головний контрольний орган у цій галузі “Coalition Provisional Authority” проводить дозвільну політику, згідно з якою американські, британські та австралійські компанії отримують привілейоване становище. При цьому насамперед для роботи в PSD групах дозволи видають громадянам США, Великої Британії, Австралії, ПАР, Нової Зеландії, а громадян інших держав ставлять на другий план.

Варто так само відзначити відмінність у підходах до ведення роботи між британськими та американськими військовими

компаніями, які є одночасно головними конкурентами. Британські компанії воліють більшою мірою спиратися на місцеві кадри і, звісно, зв'язки. Нерідко уникають роботи в небезпечних районах. Американські компанії діють більш активно і нерідко безпосередньо беруть участь у бойових діях, і для цих цілей в переважно американських компаніях (наприклад, Black water) створюють сили швидкого реагування — “Task Force”.

Що стосується охорони об'єктів, то для цього західні компанії мають у своєму розпорядженні людські ресурси місцевих країн, зокрема доволі підготовлених і досвідчених ветеранів армії та поліції, готових за місячні платні від 250 до 2 500 доларів виконувати цю роботу. Крім цього, різні компанії (наприклад, Gurkha Security Guards, Ltd) пропонують для виконання цих завдань персонал із Непалу (ветерани підрозділів гуркхів), Фіджі (ветерани миротворчого батальйону на Синаї), Філіппін (ветерани морської піхоти) і країн Латинської Америки, які добре володіють англійською мовою і знайомі із західними стандартами.

Нині в усьому світі існує доволі широкий ринок подібних послуг, який аж ніяк не обмежується Іраком і Афганістаном. Показово, що троє загиблих у палестинському нападі на американський дипломатичний конвой у районі Сектора Гази в грудні 2003 року були охоронцями компанії “Dun Corp”. Досить широко подібні компанії працюють в Африці (наприклад, у Сьєрра-Леоне, Ліберії та Анголі). Подібні компанії здійснюють: набір особового складу для американського контингенту міжнародних поліцейських місій, як і управління ними, охорону аеропорту Багдад (Custer Battles), охорону нафтових полів і трубопроводів (Black water Security Consulting, Erinys Iraq Limited), охорону енергетичної системи Іраку (Hart Group), охорону посольств США і охорону президента Афганістану (Triple Canopy Inc), супровід конвоїв ООН в Іраку та Афганістані (Kroll), навчання армій Іраку (Military Professional Resources, Inc) і надання послуг військових перевідників (CACI). Контроль в'язниць в Іраку та Афганістані (Titan Corporation). розмінування мінних полів і знищення боєприпасів, що не вибухнули (RONCO, MAG, BASTEC, Armor Group, Minetech, ODT) протипожежний захист

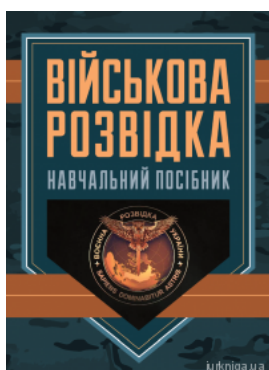

(Group 4 Falck). Тилове постачання регулярних частин здійснює компанія (KBR). Авіарозвідка (AirScans Inc., Eagle Aviation Services & Technology, Inc.), захист кораблів від піратів ('Global Marine Security Systems) та інша подібна діяльність, передусім у царині безпеки, збору інформації та охорони. Водночас слід зважати на ті проблеми, які характерні для місць і країн, де беруть участь "ПВК", приміром, таких як Ірак та Афганістан. Незважаючи навіть на мільйонні контракти таких компаній. Так, поліція підготовлена погано і її лави сповнені протиборчих елементів, як релігійного спрямування, так і партійного. В армії недостатня увага приділяється елементарній вогневій підготовці, особовий склад нерідко не навчений діям при виявленні СВУ (саморобних вибухових пристроїв). Блокпости обладнані погано, не приділяється належної уваги пересуванню в пішому порядку і перестроюванню на ходу, до ведення розвідувально-диверсійних дій багато підрозділів спецпризначення не пристосовані, не організовано на належному рівні супровід конвоїв, особливо протидіяти МВП (мінно-вибуховим пристроям) та захищати від різних нападів.

Західний "бомонд" уникає роботи з арабським персоналом, перекладаючи її на новоутворені ненавчені новостворені кадри іноді з інших країн. Усе це закономірно, оскільки в тому ж Іраку "коаліційні" війська службу на блокпостах передоручили місцевим силам, а самі вважали за краще не пересуватися у відкритому пішому порядку. Оскільки в Іраку є чотири відомства, які мають у своєму розпорядженні свої війська (армія, поліція, держбезпека, цивільна гвардія), які, своєю чергою, поділено між курдською, шіїтською, сунітською громадами, то командування за таких умов вельми ускладнене. Становище погіршує те, що і громади поділені між кількома партіями, створеними за клановою ознакою. Так весь Курдистан поділений між двома партіями: Патріотичною партією Курдистану (центр в Ербілі) і Патріотичним союзом Курдистану (центр у Сулейманії), межа між зонами впливу яких пролягає річкою, що протікає через містечко Алтун-Кадрі. У шіїтській громаді, схильній до внутрішніх чвар, боротьбу за владу з іншими кланами і вождями веде мулла Мухтада Ель-Садр, який користується підтримкою Ірану. Що

стосується сунітської громади, то в так званому сунітському трикутнику, що охоплює райони міст Мосула, Бакуби, Фалуджі, Рамади, найвпливовішою силою стають ісламські фундаменталісти, і насамперед рух “Ансар Іслам” Ель-Заркаві. Немає простого рішення в будь-якому питанні, тим більше в такому як війна на сході. Відзначено, через це, зростання нападів на всіх, без винятку іноземців, і тим самим скорочення кількості західного персоналу. Цьому сприяє і те, що західні компанії мають у своєму розпорядженні лише автомашини типу “джип” (бронювання від 4 класу до 7 класу за західними стандартами) і в деяких випадках легкі гелікоптери та літаки. Особовий склад “PSD” груп нерідко намагається уникнути виконання важких завдань. Або через погану координацію, як з “коаліційними”, так і з місцевими силами, вступають з ними в конфлікт. Відомий випадок у червні 2005 року, коли американська морська піхота заарештувала і три дні тримала під арештом PSD групу американської компанії “Zarata”, за звинуваченням у відкритті вогню по їхніх позиціях. Або інший випадок, коли компанія “Блек-вотерс” відкрила вогонь у відповідь під час роботи з VIP-клієнтом і водночас постраждали мирні громадяни, то протягом кількох днів анулювали ліцензію, і компанія покинула територію Іраку. Це для офіційних джерел. А неофіційно компанія змінила назву і залишилася на колишньому місці розташування. У такий спосіб вдалося уникнути масових протестів, місцевих жителів, арешту керівництва компанії та суспільного резонансу. Тактика багатьох PSD груп ґрунтується на бажанні проскочити на великій швидкості місця засідки. У низці випадків це виправдано, бо нерідко противник просто відкривав з ходу вогонь з автоматів по конвоях, що особливої шкоди броньованим джипам не завдавало. Однак за зростання майстерності противника, застосування ним СВУ, великокаліберних кулеметів і снайперських гвинтівків, особливо з бронебійними боеприпасами, це призводить до втрат і до розгрому колон. Перший тривожний сигнал надійшов у березні 2003 року, коли під час обстрілу конвою в місті Фалуджа, одна з машин групи супроводу американської компанії “Blac-kwater”, була вражена вогнем, а потім врзалася в будинок. Оскільки конвой пішов далі, бо в даному випадку

Книги, які можуть вас зацікавити

Військова розвідка.
Навчальний посібник

Підручник рейнджера

Військові операції:
оперативне мистецтво
та військові дисципліни

Підготовка тактичних
груп (відділення,
взвод). Альбом схем та
методичних матеріалів

Керівництво зі
стрілецької справи
5,45-мм автомати
Калашнікова (АК-74,
АКС-74, АК-74Н,
АКС-74Н) та 5,45-мм
ручні кулемети
Калашнікова (РПК-74,...

Фортифікація та
маскування

Перейти до галузі права
Військове право

[Перейти на сайт →](#)